

תוכן עניינים

שער א': כללי	1
פרק א': מבוא	1
פרק ב': שלוש קבוצות נפגעים	3
שער ב': נפגעי עבודה - פקודת הבטיחות בעבודה ורשלנות.....	5
פרק א': מבוא	5
1. חובת המעביד	5
2. אבחנה בין סיכון לסיכון	6
פרק ב': מכונות וחובת גידור	9
1. הדין	9
2. כללי	11
פרק ג': ההלכות - חובת הגידור - קטיעות והערכת נזק	15
1. קטיעת רגליו של עובד, כתוצאה משגגה במהלך העבודה אינה סיכון	
אינהרנטי הטמון בעבודה עצמה, מדובר בתוצאה אומללה של היעדר	
נקיטת אמצעי בטיחות מספיקים ושיטות עבודה בטוחות	15
2. תאונה מצערת שללא ספק ניתן וצריך היה למנוע	15
3. אובחנה בכף ידו הימנית של התובע קטיעה בגובה הבסיס באצבע מספר	
5 ושבר באצבע מספר 4	16
4. פגיעה קשה וחמורה אשר משליכה בהחלט על התפקוד היום יומי של	
הניזוק	17
5. מהי הסיבה לקרות התאונה?	18
6. כף יד שנמחצה במכונה	19
7. אצבע שנכרתה בזמן העבודה	22
8. יד נמחצה תחת המגן של המכונה	23
9. מכסחת דשא - פגיעה באצבעות יד ימין	26
10. אי-גידור מכבש וכריתת אצבעות יד העובד	27
11. ניקוי מבודדי חשמל - התחשמלות	29
12. אחריות הקבלן וכוח אדם	30
13. היעדר מיגון - איבוד היד	32
14. היעדר גידור - קטיעת גפה עליונה	35
15. היעדר מיגון והדרכה וקטיעת אצבעות - התביעה התקבלה	36
16. נפילה לבור בלתי-מגודר - התביעה התקבלה	38
17. מכונה המשמשת לקילוף דגים - הערעור התקבל	41
18. היעדר גידור ומעיכת ידו של העובד - התביעה התקבלה	42
19. היעדר גידור וקטיעת אצבעות - התביעה התקבלה	43
20. היעדר גידור וגרימת מוות	44
21. היעדר גידור באזור מסוכן לעבודה וגרימת מוות ברשלנות	48

22.	התאונה אירעה כאשר הרשת מפורקת מהמכונה - התחשבות ברצונו של עובד לרצות את מעבידו	51
23.	היעדר אמצעי בטיחות והתחשבות	53
24.	היעדר מיגון והדרכה על מכשיר חיתוך	54
25.	מאפיה - לא הועמדה הגנה בפני פגיעה	56
26.	היעדר גידור - יד שנמחצה - אשם תורם של העובד	58
27.	היעדר מיגון והדרכה ופגיעה ממכשיר חיתוך	60
28.	הנתבעת לא גידרה את המכונה עליה עבד התובע, שאצבעו נקטעה, עת ניסה לתקן את המכונה - התביעה התקבלה	61
29.	הנתבעת סיפקה לתובע דיסק חיתוך ללא מגן מה שהוביל לפציעתו של התובע - התביעה התקבלה	62
30.	הנתבעת לא נקטה באמצעי זהירות, ואף הסירה את גידור מכונת הנפה, מה שהוביל לקטיעת ידו של התובע - התביעה התקבלה	64
31.	הנתבעת לא גידרה את המכונה ולא דאגה לאמצעי פיקוח נאותים, מה שהוביל לפציעתו של התובע - התביעה התקבלה	66
32.	הנתבעת לא גידרה את מכונת איסוף הביצים, מה שהוביל לפציעתו של התובע - התביעה התקבלה	68
33.	הנתבע לא דאג לאמצעי גידור במכונת החיתוך, מה שהוביל לפציעת התובע - התביעה התקבלה בחלקה	69
34.	הנתבעות לא הדריכו ולא סיפקו אמצעי בטיחות וידיו של התובע נתפסו במכונה לניקוי כלים - התביעה התקבלה	70
35.	הנתבעות לא גידרו את מכונת הלישה, מה שהוביל לפציעתה של התובעת - התביעה התקבלה	71
36.	החשיבות להעניק לעובד סביבת עבודה בטוחה - פיצוי 268,000 ש"ח	72
37.	הסיכון הטמון במכונה - יש לחייב את הנתבעות - יחד ולחוד, לשלם לתובע, כפיצוי בגין נזקיו עקב תאונת העבודה (לאחר ניכויים) - מיום 01.04.14, סך של 695,949 ש"ח	73
38.	עבודה עם מכשיר חשמלי מסוכן - פיצוי 107,845 ש"ח	74
39.	עצם הנסיבות בהן נפגעה התובעת כשלעצמה מלמדת על היעדר הגנה מספקת ולכן גם מטילה אחריות - פיצוי 28,000 ש"ח	74
40.	חובת ה"גידור לבטח" - סה"כ פיצוי בניכויי אשם תורם 15% : 932,904 ש"ח	75
41.	קטיעת אצבעות - אשם תורם 20% ; פיצוי 182,000 ש"ח	76
42.	מכונה מסוכנת לחיתוך חד - הנתבעות מס' 1 ו-3, ביחד ולחוד, ישלמו לתובע סך של 614,816 ש"ח	77
43.	עבודה במסור ללא מגן - פיצוי 312,400 ש"ח	78

44. בית-המשפט קבע כי התאונה אירעה כתוצאה מכך שהתובע דחף לפתע את ידו לתוך הכננת הפועלת, על-מנת לסדר את הכבל, הרי שדין התביעה להידחות גם בהיעדר אחריות, זאת בהיותה נובעת ממעשה רצוני ויזום של התובע, אשר שימש כקבלן-משנה עצמאי בשטח, ראש צוות האחראי בעצמו על מספר עובדים	78
45. בית-המשפט מצא שהתאונה נגרמה בעת התממשות הסיכון מהסכין החדה בזמן חיתוך העוף התלוי באוויר, בהיעדר אמצעי הגנה מתאים לזרועו של התובע ובהיעדר הדרכת בטיחות מתאימה לעבודתו בליין ...	79
46. הנתבעת יצרה סיכון בלתי-סביר אך צפוי, קרי, כזה שמעביד סביר יכול וצריך היה לצפותו באופן סביר. בנוסף, הפרה את תקנות הבטיחות בעבודה, משלא סיפקה לו אמצעי מגן מתאימים. כפועל יוצא, יש לקבוע כי הנתבעת נושאת באחריות לפגיעתו של התובע, הן מכוח עוולת הרשלנות והן מכוח עוולת הפרת חובה חקוקה	79
47. הנתבעת לא דאגה לגידור המכונה, מה שהוביל לפציעת התובע בזמן עבודתו - התביעה התקבלה	79
שער ג': ועדות המוסד לביטוח לאומי - קטיעה - אחוזי נכות ועוד	81
פרק א': סוגי הועדות ודרכי הפניה אליהם	81
1. דברי הסבר כלליים	81
2. נכות כללית	82
3. נכות מעבודה	83
פרק ב': נפגעי תאונות עבודה - ועדות רפואיות	85
1. סקירת הדין	85
2. הגישות השונות לגבי סמכות הועדות	86
2.1 כללי	86
2.2 השינוי	87
2.3 סיכום	89
2.4 גמלאות בעין - זכות לגמלאות בעין - ריפוי - החלמה ושיקום - שיקום מקצועי - סעיפים 86-91 לחוק	90
2.4.1 הדין	90
2.4.2 כללי	92
2.5 תקנות הביטוח הלאומי (מתן טיפול רפואי לנפגעי עבודה), התשכ"ח-1968	93
2.5.1 האם תקנות הביטוח הלאומי (מתן טיפול רפואי לנפגעי עבודה) באות לפתור את בעיות הניידות של נכה עבודה?	93
2.5.2 תקנה 4 לתקנות הביטוח הלאומי (מתן טיפול רפואי)	94
2.5.3 תקנה 4 לתקנות הביטוח הלאומי (מתן טיפול רפואי) - "ונבצר ממנו לקבל טיפול רפואי"	94
2.5.4 ריפוי - סעיף 87 לחוק הביטוח הלאומי	94

2.5.5	טיפול שיניים	96
2.5.6	הוצאות רפואיות - קרם ידיים, משחות, סבון ושמפו	96
2.5.7	פיצוי בגין תרופות שאינן מכוסות	96
2.5.8	הוצאות נסיעה - סעיף 87(ג) לחוק הביטוח הלאומי	97
2.5.9	החלמה ושיקום - סעיף 88 לחוק הביטוח הלאומי - החלמה ושיקום של מורה	97
2.5.10	הדרכים למתן ריפוי, החלמה ושיקום רפואי - סעיף 89 לחוק הביטוח הלאומי - הודעת צד ג'	97
2.5.11	הוצאות רפואיות	99
2.5.12	הדרכים למתן שיקום מקצועי - סעיף 90 לחוק הביטוח הלאומי - עזרה לעתיד	99
2.5.13	יחסי המוסד עם נותן הגמלאות - סעיף 91 לחוק הביטוח הלאומי	99
2.5.14	רפואה משלימה	101
2.6	דמי פגיעה - הזכות לדמי פגיעה ותחומיה - סעיף 92 לחוק	107
2.6.1	הדין	107
2.6.2	כללי	107
2.6.3	נטל ההוכחה - סעיף 92 לחוק	110
2.7	קצבה או מענק לנכה עבודה - סעיף 103 לחוק	110
2.7.1	הדין	110
2.7.2	כללי	110
2.7.3	זכות לקצבה או למענק	111
2.8	זכות לקצבה או למענק - סעיף 104 לחוק	113
2.9	חישוב קצבת נכות לנכה שדרגת נכותו 100 אחוז - סעיף 105 לחוק	114
2.10	קצבת נכות לנכה עבודה שדרגת נכותו פחותה מ- 100 אחוז - סעיף 106 לחוק	115
2.11	מענק לנכה עבודה שדרגת נכותו 9 אחוז או יותר אך פחות מ- 20 אחוז - סעיף 107 לחוק	116
2.11.1	הדין	116
2.11.2	כללי	116
121	פרק ג': קביעת דרגת נכות - סעיף 118 לחוק	
121	1. הדין	121
121	2. כללי	121
123	3. ההבחנה בין סעיף 298(א) לבין סעיף 118(א) לחוק הביטוח הלאומי	123
123	4. היחס בין סעיף 118 לחוק הביטוח הלאומי לבין תקנה 36 לתקנות (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956	123
123	4.1 כללי	123

4.2 היחס בין סעיפים 118 ו- 122 לחוק	124
4.3 סמכות הוועדה לפי סעיף 118 לחוק	125
4.4 הלכה פסוקה היא כי "קביעה כדין, סופית וחלוטה בדבר קיומו או אי-קיומו של קשר סיבתי, בין הפגיעה בעבודה לבין הפגימה לה טוען הנפגע, תהא שרירה וקיימת ואין להופכה עוד	125
4.5 היעזרות הוועדה במומחה אינה בבחינת טעות משפטית	126
4.6 חלוקת הסמכויות לעניין הקשר הסיבתי	126
4.7 התעלמות הוועדה מתייעוד רפואי - החזרת התיק לוועדה	126
4.8 קיום הוראות פסק-דין על-ידי הוועדה	127
4.9 קיום חובת ההנמקה	127
5. קביעה חלוטה	128
6. סמכות וועדה רפואית	128
7. תאונת עבודה ו"ניכוי מצב קודם"	129
8. כאבים כשלעצמם אינם מצדיקים קביעת דרגת נכות בהתאם לתקנות, בהיעדר חסר נוירולוגי או הגבלה בתנועות	134
9. קיומה של טעות עובדתית מחייב השבת התיק לדיון חוזר	135
10. הנחת המוצא של הוועדה - אינה מתיישבת עם החומר הרפואי הקיים בתיקה של המערער	137
11. ייחוס חלק מהנכות שנגרמה בתאונת עבודה לגורמים אישיים, שלא באו לידי ביטוי בנתונים מוכחים - פסול	137
12. ניכוי מצב קודם בגין גורמי סיכון	139
13. נדחה ערעורו של מבוטח על החלטת הוועדה הרפואית לעררים (נפגעי עבודה) כי נכותו היציבה היא בשיעור 0% - לא נפל כל פגם בהחלטתה	141
14. קביעה רפואית מובהקת שאין לבית-הדין את הכלים או הסמכות להתערב בה	142
15. החלטה חסרה התייחסות לשאלת הקשר בין הנכות לבין התאונה - יוחזר לוועדה	143
פרק ד': סייג לקביעת דרגת נכות - סעיף 120 לחוק	145
1. הדין	145
2. כללי	145
3. בלטים דסקליים	148
4. ועדת הערעורים	148
5. התערבות בית-הדין	149
פרק ה': התחשבות בנכות קודמת - סעיף 121 לחוק	151
פרק ו': ערר - סעיף 122 לחוק	155
1. הדין	155
2. כללי	155

3. תקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956	164
3.1 תקנה 27 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה)	164
3.2 תקנה 28 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות)	166
3.3 תקנה 29 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות)	167
3.4 תקנה 30 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות)	167
3.5 תקנה 32 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות)	168
3.6 תקנה 34 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות)	168
פרק ז': ערעור - סעיף 123 לחוק	169
1. הדין	169
2. כללי	169
3. הערכאה המוסמכת	170
4. פגימה אורטופדית	174
5. סמכות הוועדה	175
6. דחיית ערר בשל אי-התייצבות המבוטח לבדיקה	175
7. וועדה מדרג שני מוסמכת לדון בכל הליקויים מהם סובל המבוטח העורר, לרבות אלה לגביהם אין הערר מטעמו מתייחס	176
8. נפל פגם משפטי בהתנהלות הוועדה הרפואית לעררים, הן לעניין קיום הדיון בהיעדרה והן לעניין אי ידועה בדבר מסמך חדש שבפני הוועדה	177
9. הוועדה לא היתה מוסמכת הוועדה להעניק למערערת מעבר ל- 19% נכות	177
10. הנכות של המבקשת הינה בגין פיגור ומצב נפשי וזהו הליקוי הרפואי אליו מתייחסת הוועדה	177
פרק ח': נכות כללית וענפיה השונים	181
1. סוגי קצבאות	181
1.1 כללי	181
1.2 קצבת נכות	181
1.3 קצבה לשירותים מיוחדים	181
1.4 קצבה לילד נכה	182
1.5 גמלה למוגבלי בניידות	182
2. הדרך להגשת עררים	182
3. סוגי ועדות	183
3.1 כללי	183
3.2 נכות כללית	183
3.3 וועדה רפואית לילד נכה	184
3.4 שירותים מיוחדים לנכה	184
3.5 נפגעי פעולות איבה	185

3.6 וועדה לקבלת פטור ממס הכנסה	186
פרק ט': הגדרות - סעיף 195 לחוק המביטוח הלאומי	189
1. סעיף 195 לחוק	189
2. וועדה מדרג שני מוסמכת לדון בכל הליקויים מהם סובל המבוטח העורר, לרבות אלה לגביהם אין הערר מטעמו מתייחס	190
3. נפל פגם משפטי בהתנהלות הוועדה הרפואית לעררים, הן לעניין קיום הדיון בהיעדרה והן לעניין אי-ידועה בדבר מסמך חדש שבפני הוועדה	191
4. הוועדה לא היתה מוסמכת הוועדה להעניק למערערת מעבר ל- 19%	193
נכות	193
פרק י': הטבות סוציאליות - סעיף 9 לחוק	195
1. הדין	195
2. הסכם ניידות	195
3. האם סוג הנכות כלול בהסכם הניידות לפי חוק ביטוח לאומי?	196
4. האם מוסמך המוסד לביטוח לאומי לנכות מקצבת ניידות של מוגבל בניידות?	196
5. האם ליקויי המערער נכללים במסגרת רשימת הליקויים שבהסכם הניידות?	197
6. האם התובעת זכאית לקבל גמלת זקנה מכוח סעיף 9 לפי חוק הביטוח הלאומי?	198
7. איזה מבין ההסכמים בעניין גמלת זקנה מיוחדת נכון להחיל על התובעת?	199
8. האם זכאי התובע לגמלה מיוחדת מכוח סעיף 9 לחוק הביטוח הלאומי?	199
9. האם זכאים אפוטרופסיו של פלוני לקבל הלוואה עומדת לרכישת רכב, בהתאם להוראות ההסכם בדבר גמלת ניידות?	200
10. האם זכאית התובעת לגמלת זקנה מיוחדת מכוח הסכם 1988 שנכרת בין המוסד לביטוח לאומי לבין מדינת ישראל?	201
11. האם התובעת מוגדרת כזכאית לגמלת זקנה מיוחדת לפי סעיף 9 לחוק הביטוח הלאומי?	201
12. האם התובע זכאי לתשלום קצבת ניידות כ"חסר רכב" לפי חוק הביטוח הלאומי?	202
13. האם התובעת זכאית לתשלום גמלת זקנת ולהשלמת הכנסה מכוח סעיף 9 לחוק הביטוח הלאומי?	203
14. האם התובע זכאי לחדש את קצבת הניידות עם שובו של התובע לארץ אחרי יותר משישה חודשים מחוץ לארץ?	204
15. האם התובעת מוגדרת כזכאית לגמלת זקנה מיוחדת מכוח סעיף 9 לחוק הביטוח הלאומי?	204

16. האם המערער זכאי לבחינה נוספת של הוועדה הרפואית לגבי גימלת ניידותו?	205
17. האם המערער זכאי לבחינה נוספת של הוועדה הרפואית לגבי גמלת ניידותו?	206
18. האם הביטוח הלאומי זכאי להחזר מהנתבע על הלוואות והטבות שנתן לו?	206
19. האם התובעת זכאית לגמלת זקנה מיוחדת מכוח סעיף 9 לחוק הביטוח הלאומי?	207
20. מימון מערכת התרעה וסטיה מנתיב - דחיית התביעה	207
פרק י"א: ערעור - סעיף 10 לחוק	209
1. הדין	209
2. כללי	209
3. האם המערערת זכאית לגמלת ניידות עקב טעות משפטית בהחלטת הוועדה הרפואית?	209
4. האם ליקוייה של המערערת נכללים ברשימת הליקויים שבהסכם הניידות?	210
5. האם המערערת זכאית לגמלת ניידות מיוחדת?	211
6. האם המערער זכאי לבדיקה מחדש, נוכח טענתו כי חלה החמרה במצבו הרפואי?	211
7. האם הליקוי ממנו סובל המערער נכלל ברשימת הליקויים בהתאם להסכם הניידות?	212
8. האם זכאית המערערת לחלוק על קביעת הוועדה הרפואית על החלטתו בעניין שינוי שיעור הנכות שקבע לעניינה?	213
9. האם ניתן ליישם את ממצאי המערער במסגרת רשימת הליקויים שבתוספת להסכם הניידות?	214
10. האם ניתן לחלוק על החלטת הוועדה הרפואית בעניינו של המערער?	215
11. האם הממצאים הרפואיים שנקבעו למערער ניתנים ליישום ברשימת הליקויים שנקבעו בהסכם הניידות?	216
12. מדוע הוועדה הרפואית לא נימקה את התייחסותה לממצאים רפואיים כנדרש?	216
13. מדוע הוועדה הרפואית קבעה כי הממצאים הרפואיים במערערת ניתנים ליישום באופן חלקי?	217
14. האם מצבו הרפואי של המערער מצדיק יישום סעיף ליקוי על-פי התוספת להסכם הניידות?	218
15. האם יכול המערער לחלוק על החלטת ועדת העררים לניידות?	219
16. האם יכול המערער לחלוק על החלטת ועדת העררים לניידות?	220
17. האם יכול המערער לחלוק על החלטת ועדת העררים לניידות?	220
פרק י"ב: עניינים שונים	223

1. הענקות - מתן הענקה - סעיף 387 לחוק	223
2. הענקות - מימון - סעיף 388 לחוק	225
3. גמלה מיוחדת למי שסובל ממוגבלות קשה - סעיף 206א לחוק	225
4. קצבת עידוד השתלבות בשוק העבודה ומענק חד-פעמי - סעיפים 222ג-222ד לחוק	226
פרק י"ג: הלכות בדבר קטיעה והחלטות המוסד לביטוח לאומי	229
1. מידת תפקודיותה של הנכות נבחנת בראש ובראשונה במידת ההשפעה שיש לה על כושר השתכרותו של הנפגע ועל השתכרותו בפועל. במקרה דנן לא נמצא כי התובע הניח תשתית ראייתית שתתמוך בטענתו לנכות תפקודית גבוהה מזו הרפואית	229
2. תביעתו של התובע לקצבה מיוחדת בשל מגבלותיו בהליכה	230
3. קיימת פגיעה לא מבוטלת בכושר ההשתכרות של המערער	231
4. קטיעת הרגל אינה מאפשרת שימוש בפרוטזה ולכן אין בסיס לקביעת הוועדה לפיה היא עצמאית בניידות בבית - קביעה המנוגדת למסמכים הרפואיים	232
5. התובע לא עבר את הסף הרפואי הנדרש לשם בחינת זכאותו לקצבה מיוחדת	233
6. קצבה מיוחדת - חלופת התחבורה הציבורית - השאלה האם עקב הפגיעה המבוטח אינו יכול לעשות שימוש בתחבורה ציבורית היא שאלה רפואית, ואינה שאלה עובדתית שביט-הדין אמור להכריע בה על יסוד עדויות הצדדים. לפיכך, החלטת הנתבע נתונה לביקורת שיפוטית של בית-הדין	234
7. לטענת המערער, שגתה הוועדה בשלוש מקביעותיה, בעניין הניידות, ההלבשה והיגיינה אישית. לטענתו, כלל לא נבדק על-ידי רופאי הוועדה, והיא לא נימקה קביעותיה העומדות בניגוד למצבו הרפואי והפיזי	235
8. קיים קושי להתחקות אחר מסקנת היועץ ובהתאמה אחר מסקנת הוועדה שאימצה את קביעתו, וההחלטה אף אינה עומדת בחובת ההנמקה הנדרשת מהוועדה, בפרט מאחר שקבעה למערער נכות מותאמת	236
9. שיעור הנכות שנקבע למערער בגין הצלקת	237
10. אין לקבל מצב בו המבוטח משתהה בהגשת תביעתו לגמלה שנים רבות, ואז מעלה טיעון לזכאות רטרואקטיבית לגמלה בנימוק שמצבו לא השתנה	238
11. נוכח הקביעה כי הפגיעה ארעה "תוך כדי העבודה", הרי שקמה החזקה הקבועה בסעיף 83 לחוק שלפיה הפגיעה היתה גם "עקב העבודה". ככל שהנתבע טוען כי התאונה אינה קשורה לעבודה, הרי שעליו הנטל להוכיח את טענתו לפי מאזן ההסתברויות	239

12. החלטת הנתבע בעניין הזכאות לקצבה מיוחדת, בדומה לכל החלטה של הנתבע, נתונה לביקורת שיפוטית. במסגרתה יבחן בית-הדין, בין היתר, אם ההחלטה התקבלה כדין, אם נבחנו כל השיקולים הרלוונטיים ואם מדובר בהחלטה מנומקת כראוי.....	240
13. הוועדה לא נתנה התייחסות מנומקת לטענת המערער כי לאור ממצאי הוועדה היה מקום להתאים לו נכות בשיעור 80% בגין כתף ימין.....	242
14. האם יש לראות את כל הליקויים שנקבעו בגין מצבו התפקודי בידו כליקוי יחיד, ולקבוע בגינם נכות אחת על-מנת לעבור סף רפואי?.....	243
15. האם כדין נדחתה תביעת התובע בהתאם לסעיף 174 לחוק הביטוח הלאומי?.....	244
16. רכישת תותבת - החזר כספי.....	245
17. יש להחזיר את עניינו לוועדה בהרכב שונה על-מנת שתדון בהימצאות קשר סיבתי רפואי בין הנכות המוכרת כתוצאה מהתאונה לבין הסיבוכים.....	246
18. לא הוכחה היזקקות להסעות שלא בתחבורה ציבורית.....	247
19. הזדקקותה של המערערת לכסא גלגלים.....	248
20. על הוועדה חלה, חובה, לדון בכל אחת מהפגישות באצבעות 3, 4, 5 עליהן הלין המערער ולנמק ביחס לכל אחת מהן האם היא מזכה בנכות, אם לאו.....	249
21. האם למנוח עמדה זכאות לגמלה נוספת כלשהי בחייו?.....	250
22. תשלום רטרואקטיבי של קצבה.....	251
23. החלטת הוועדה אינה מאפשרת מעקב אחר הלך מחשבתה באופן שניתן יהיה להבין כיצד הפעילה את שיקול-דעתה הרפואי והגיעה למסקנה ששלוש הפגיעות מצדיקות צירוף נכויות.....	252
24. "כפל נכויות" בעקבות קטיעה.....	253
25. זכאות לכפל גמלאות.....	254
26. משמעות המונח "דרגת נכות מורכבת".....	255
27. הנכות נוצרה בעת ביצוע פשע.....	255
28. הוועדה לא התייחסה לתיעוד רפואי כלשהו שהציג המערער.....	256
29. תלונות המערער בתחום הנפשי אינן קשורות לתאונה המוכרת.....	257
30. עיון בהחלטת הוועדה מעלה כי הניקוד שהוענק למערער תואם את דבריו ואת הקשיים אותם תיאר.....	258
31. לא נפל פגם בעבודת הוועדה משהיא לא הביאה בחשבון את השפעת קטיעת בוהן הרגל על כושרו של המערער לעבוד.....	259
32. מגבלותיו הרפואיים של המערער ונתוניו האישיים מגבילים אותו בביצוע עבודות הכרוכות במאמץ גופני, בכושר ניידות, ובתנאי דחק, אולם אינם מגבילים אותו בביצוע עבודות בלתי מקצועיות.....	260
33. על המשיב להנפיק למבקש התחייבות למימון הניתוח לקטיעת בוהן 5 ברגל שמאל.....	261

34.	הערעור על החלטת הוועדה הרפואית לעררים הפועלת מכוח הסכם הניידות הוא בשאלה משפטית בלבד. בית-הדין אינו מפעיל שיקול-דעתו במקום שיקול-דעתה הרפואי של הוועדה והוא אינו מוסמך לקבוע במקומה דרגות נכות בניידות. רק אם ימצא כי נפלה טעות משפטית בהחלטתה של הוועדה, מוסמך בית-הדין להתערב בה	262.....
35.	גרסת התובע עולה בקנה אחד עם האמור בטופס התביעה. הגרסה מתיישבת גם עם התיעוד הרפואי	264.....
36.	נוכחות התובע במתחם החברה ביום התאונה לא היתה כלל במסגרת היחסים אשר נכרתו בינו לבין החברה, בין אם זה יחסי עבודה שבין עובד ומעסיק ובין אם זה יחסי עבודה שבין מזמין שירות ונותן שירות	265.....
37.	לא נפל פגם בהחלטות הנתבע אשר קבע כי בתקופה מ- 03.18 ועד 07.19 זכאי היה התובע לקצבה מיוחדת לפי תקנה 10(ג) לתקנות	265.....
38.	משאין מחלוקת להתרחשות התאונה בעבודה, לא ניתן לשלול את זכאות התובע להכרה בתאונה כתאונת עבודה על כל הנלווה לכך	266.....
39.	משלא פירטה הוועדה את מאפייני הצלקות, בהתאם לפרמטרים הקבועים בפריט הליקוי שיושם והמצוטט לעיל, הרי שלא ניתן להתחקות אחר אומד דעת הוועדה ולהבין מדוע לדעתה הנכות בגין הצלקות היא בשיעור 5% בלבד	267.....
40.	האם הגדרתו של התובע לצורך בחינת הבעלות ברכב כוללת את בתו?	268.....
41.	בהתאם להלכת ממך, ככל שהיעדר שיתוף הפעולה היווה בסיס למסקנות, הרי שהוועדה לא היתה רשאית בנסיבות לסמוך ידיה על אי-שיתוף פעולה זה כטעם לדחיית הערר. זאת, שכן לו ניתנה למערער אפשרות להגיב לחשד בדבר אי-שיתוף פעולה, ייתכן כי היה בתגובה להשפיע על מסקנות הוועדה	269.....
42.	בחינת הקשר הסיבתי שבין הארוע החרגי לבין מחלת המשיבה	270.....
43.	הגם שאין חולק ביחס לנוכחותו של התובע באתר ברחוב אחד העם 29 ולכך שהוא נפגע ברגלו בשעות הבוקר, בעת שביצע עבודה לשבירת קיר. הרי שממכלול הראיות לא ברור כלל, מה היה מעמדו באתר, האם היה עובד או עצמאי וככל שהיה עובד - מי היה מעסיקו	271.....
44.	עיוות הצלקות במקום הקטיעה	272.....
45.	האם ניתן להכיר בתובע 1 כילדו של התובע 2, כמשמעות התיבה "ילד" בסעיף 221 לחוק הביטוח הלאומי, המפנה לתקנות ביטוח לאומי (גמלת ילד נכה)?	273.....
46.	אילו היתה הוועדה פועלת בהתאם לסעיף ולהלכה הפסוקה, היה עליה לבחון כל פגימה ופגימה באצבעו של המערער, והיה עליה לנמק לגבי כל פגימה האם מזכה היא באחוזי נכות, אם לאו, ומדוע	274.....
47.	אפשרות הוועדה לקבוע אחוז מוגבלות בניידות בגין כל רגל בנפרד או לפי כל ליקוי בכל רגל	276.....

48. מהי פרשנותו הנכונה של המונח "אובדן מוחלט של תפקוד אותה הגפה"?	277
שער ד': נפגעי תאונות דרכים - חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 - קטיעות והערכת הנזק	281
פרק א': מומחים - כללי	281
פרק ב': קביעת דרגת נכות על-פי דין אחר	283
פרק ג': נכות זמנית ונכות יציבה	285
פרק ד': פסילת מומחה ומינוי מומחה חלופי	287
פרק ה': תשלום תכוף - סעיפים 5 עד 15 לחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים	291
1. הדין	291
2. מהות ההליך	294
3. התערבות בית-משפט של ערעור	296
4. סדרי הדין בבקשה לתשלום תכוף	296
4.1 הוצאות בגין ייפסק התשלום התכוף	296
4.2 הבקשה לתשלום תכוף	297
5. דוגמאות ותקדימים	297
5.1 ערעור על החלטה לתשלום תכוף - נדחה	297
5.2 קבלת בקשה לתשלום תכוף ומינוי מומחים - רגל תותבת והתפתחות מחלת סכרת	298
5.3 קבלת בקשה לקביעת תשלום תכוף - נפסק 21,000 ש"ח - צורכי מחיה	298
5.4 בקשה לתשלום תכוף בעקבות נפילה במהלך ירידה מהאוטובוס - תשלום 20,000 ש"ח	299
5.5 בקשה לתשלום תכוף - זהות שווי הכנסות והוצאות - 7,228 ש"ח	299
5.6 קבלת בקשה לתשלום תכוף - הוצאות ניתוח לקרע בכתף - תשלום 18,000 ש"ח	300
5.7 קבלת בקשה לתשלום תכוף - תשלום 5,000 ש"ח	300
5.8 ברים בראש, בעצם הבריח, בצלעות ובירך - בקשה לתשלום תכוף - תשלום 40,000 ש"ח	300
5.9 שבירים מרובים - בקשה לתשלום תכוף עקב דריסה על-ידי טרקטור - תשלום 35,000 ש"ח	301
5.10 בקשה לתשלום תכוף - תשלום 18,000 ש"ח	301
5.11 בקשה לתשלום תכוף - תשלום 21,000 ש"ח	301
5.12 תשלום תכוף - בשל הפגיעה אושפז המשיב ולימים אף עבר תהליך שיקומי בבית-החולים לוויןשטיין	302
5.13 קבלה חלקית של בקשה לתשלום תכוף - הוצאות נסיעה וסיעוד - 30,000 ש"ח לתקופה של שישה חודשים	302

5.14	בקשה לתשלום תכוף - פגיעה רב מערכתית קשה	303
5.15	החליק מאופנוע - תשלום תכוף בסך של 15,000 ש"ח	304
5.16	אין ולא היה בבקשה כדי להצביע, באופן מהותי וממשי, על צרכי ריפוי מידיים - בקשה לתשלום תכוף נדחתה	304
5.17	בקשה לתשלום תכוף - התובע לא נמנה על המקרים שבהם יש מקום להקדים תשלום	305
307	פרק ו': תשלומים עיתיים - הגדרה ומהות	
307	1. כללי	307
308	2. תשלום חד-פעמי אל מול תשלום עיתי	308
311	3. יתרונות וחסרונות שיטת התשלום העיתי	311
314	4. תשלום אחד או תשלומים עיתיים	314
314	5. סעיף 6 לתקנות - הגדרת "תלויים"	314
315	6. פסיקת הפיצויים העיתיים ושינויים	315
315	6.1 כללי	315
315	6.2 שהיית המערערת בקרב בני משפחתה לאורך כל ימיה - תשלום חד-פעמי או עיתי	315
317	6.3 מתי תתאפשר הגדלת תשלומים עיתיים שנפסקו לניזוק בשל שינוי במצבו?	317
319	6.4 האם בית-המשפט מוסמך לפסוק תשלומים עיתיים בתביעה לפי חוק הפיצויים, במקרים שאינם נזכרים מפורשות בחוק הפיצויים ובתקנות פיצויים לנפגעי תאונות דרכים?	319
321	6.5 דיון נוסף בשאלה מהן הנסיבות שבהן תקום הצדקה לשינוי שיעורם של תשלומים עיתיים?	321
323	פרק ז': נכות רפואית ונכות התפקודית	
323	1. כללי	323
329	2. פגיעה בכושר השתכרות - שיעור הנכות התפקודית	329
331	פרק ח': נכות תפקודית תעסוקתית ונכות תפקודית בחיי היום-יום של הנפגע	
331	1. בית-המשפט ישתמש באחוז הנכות הרפואית כמודד להפסד כושר ההשתכרות במקרים בהם הנכות הרפואית משקפת גם את מידת הפגיעה בכושר התיפקוד של התובע	331
332	2. בהיעדר נתונים אחרים אחוז הנכות הרפואית ישמש מודד בקביעת הפסד ההשתכרות של תובע	332
332	3. דוגמאות לחישוב הפסד השתכרות והנכות התפקודית	332
339	פרק ט': הפסד השתכרות בעין החוק לפיצויים לנפגעי תאונות דרכים	
339	1. הסדר הפיצויים בחוק - כללי	339
340	2. חישוב הפיצויים על-פי סעיף 4 לחוק הפיצויים	340
340	2.1 כללי	340

2.2 הגדרת "השכר הממוצע במשק"	343
3. ניכוי פנסיית השארים יתבצע בעת חישוב "בסיס השכר" של הפסדי ההשתכרות, טרם תחימתו בתקרת שילוש השכר הממוצע במשק	344
פרק י': הוצאות רפואיות, עזרת קרוב, סיעוד, ניידות, מכשור לעתיד ועוד	345
1. עזרת קרוב וצד שלישי	345
2. עזרת הזולת במקרים קשים	349
3. הוצאות רפואיות וסיעוד	352
3.1 כללי	352
3.2 הוצאות רפואיות שהנפגע מקבל מקופות החולים	354
4. התאמת דיור	356
5. ניידות והוצאות נסיעה	357
פרק י"א: נזקים לא ממוניים - כאב וסבל	361
1. דיני הנזיקין הכלליים	361
2. כאב וסבל - חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים ותקנות	361
3. הביקורת על שיטת החישוב שבחוק	362
4. על הגישות השונות הנוהגות בפסיקת כאב וסבל	362
פרק י"ב: היוון	365
1. "היוון" מהו	365
2. שיעורי ההיוון	367
2.1 כללי	367
2.2 מהותו של "היוון"	368
2.3 האם יש מקום לקבל בקשה לדיון נוסף על ההכרעה שניתנה בבית-משפט בעניין גובהו של שיעור ההיוון שעל-פיו ראוי להוון פיצויים לניזוקים?	369
2.4 רקע היסטורי - שיעור ההיוון בתביעות נזיקין סקירתו של כב' השופט י' עמית בעניין המאגר הישראלי לביטוח	369
3. גלגולה של ההלכה הפסוקה בשאלת שיעורי ההיוון	375
פרק י"ג: זכות החזרה וזכות ההשבה	379
1. כללי	379
2. הדין - זכות החזרה - סעיף 9 לחוק	379
3. חבותה של קרנית לשלם לנפגע (בהתקיים המקרים המנויים בסעיף 12 לחוק הפיצויים) היא מוחלטת ואינה תלויה ב"אשם מוסרי", אך זכות החזרה שלה מותנית בקיומו של אשם בהתנהגותו של המשתמש ברכב או מי שהתיר את השימוש בנסיבות בהן נשללת הזכאות על-פי הדין	380
4. תביעת השיבוב של המוסד לביטוח לאומי - לא הוכחו נסיבות עובדתיות או גרסה מצד המוסד לביטוח לאומי שיש בה כדי לבסס את חבותה של קרנית בהליך זה - התביעה נדחתה	380

5.	בקשה מטעם הצד השלישי לסילוק על-הסף של ההודעה כנגדו - המודיעה אינה עונה להגדרת "מבטח" כלשון חוק הביטוח הפלסטיני - הבקשה התקבלה.....	381
6.	צד שלישי - פגיעה של רכב כבד ברכב - הצעת פשרה.....	381
פרק י"ד: זכות החזרה של המוסד לביטוח לאומי..... 383		
1.	סעיף 82 לפקודת הנזיקין.....	383
2.	חוק הביטוח הלאומי.....	383
3.	ניכוי רעיוני.....	384
4.	תביעת שיבוב של המוסד לביטוח הלאומי - אין לחייבו בתוצאה של הליך בו לא היה צד.....	387
5.	ניכוי חלקי - נפגע שסבל מנכויות שקדמו לתאונה.....	389
6.	הלכת הניכוי מניכוי.....	392
7.	זקיפת פיצויים לחשבון הגמלה - סעיף 329 לחוק הביטוח הלאומי.....	393
8.	חלוקת פיצויים מצד שלישי - סעיף 330 לחוק הביטוח הלאומי.....	399
9.	תביעות נגד צד שלישי - אין המעביד חב לצד שלישי - סעיף 331 לחוק הביטוח הלאומי.....	404
פרק ט"ו: פסיקת בתי-המשפט - תאונות דרכים - מקרי קטיעה..... 409		
1.	סיכון כי בעתיד התובע לא יצליח להשתלב בשוק העבודה בשל מצבו הגופני.....	409
2.	ביחס לקביעת אחוזי נכות בגין פגימות באצבע, ניתן לקבוע אחוזי נכות העולים על אחוזי הנכות בגין קטיעת כל האצבע.....	410
3.	כאבים באזור הגדס, כאבי פנטום ביד ימין, כאבים והגבלת תנועה בשורש כף יד שמאל וירידה קשה בתפקודי היום-יום.....	410
4.	נכותו המרכזית של התובע היא הנכות בגין הקטיעה, שעומדת על נכות רפואית בשיעור של 65%. לצד זאת, גם נכויותיו האחרות של התובע הן בעלות השלכה תפקודית והשתכרותית.....	412
5.	יש להתיר לנתבעת להביא ראיות לסתור את קביעת המוסד לביטוח לאומי.....	415
6.	לא עלה בידי התובע והעדים שזומנו על-ידו להוכיח את הגרסה המופיעה בכתב התביעה לפיה התובע נפגע בהיותו הולך רגע מאופנוע חולף והוטח אל עבר מכונית המאזדה, גרסה העומדת בסתירה לתיעוד הרפואי שנערך בזמן אמת.....	416
7.	מומחה בתחום השיקום לא ימונה כדבר שבשגרה, אלא בכל מקרה ומקרה יש לבחון את נסיבותיו הפרטניות של הנפגע, את אופי הפגיעה, חומרתה, מורכבותה והשפעתה על הנפגע.....	417
8.	גם "ממעוף הציפור" יש מקום לתקן חריגה של ממש ברכיבים עליהם הוגש הערעור.....	417

9. היתר להבאת ראיות לסתור את קביעות הנכות שעל-פי דין, מיועד למקרים חריגים ומיוחדים.....	419
10. הנפגע נצפה כשהוא עושה פעולה שהוועדה הניחה שהוא איננו מסוגל לעשותה, לכן קמה עילה להתיר להביא ראיות לסתור את קביעת הוועדה ולמנות מומחה שיבחן האם נותרה לנפגע נכות בכף היד ואת שיעורה.....	420
11. הצורך במינוי מומחה בתחום השיקומי.....	420
12. מדובר בשאלות הנמצאות בתחום המומחיות של רופאי שיקום, ואי מינוי מומחה לא רק שיחסום את דרכו של התובע מלהוכיח את טענותיו, אלא אף יקשה על בירור הנזק בתיק.....	421
13. בקביעת הנכות התפקודית של התובע יש להתחשב בעובדה שהותאמה לו תותבת יקרה, האמורה לשרת אותו בצורה מיטבית וביכולתו לעבוד.....	422
14. מצבה של התובעת לא אמור להשתנות. היא נפגעה בידה הימנית הדומיננטית.....	423
15. האם התאונה כלל אירעה במקום ובמועד שבו טען התובע.....	424
16. האם וכיצד נפגעה היד הביונית בתאונה, ומה הפיצוי המגיע לתובע בשל כך.....	425
17. אירוע התאונה בעת פעולת תחזוקת וניקוי השופל הינו סיכון שניתן לצפייה, הן עובדתית והן נורמטיבית, במיוחד כשמדובר בפעולה שהתבצעה כמעט מדי יום ביומו, ואין הוא בגדר סיכון טבעי.....	426
18. מעבר להגבלה הניכרת סובל התובע מנזקים נוספים שאין להם מענה בתקנות, כך לגבי הפגיעה הגרמית בסחוס שאין לה ריפוי ומביאה לכאבים שמתורגמים להגבלות, כך לגבי האיחוי הגרוע, הברגים השבורים והמצב כפי שמשקף בהדמיות ולכן לא ניתן להסתפק רק ב"הגבלה הניכרת" ומכאן נקבעו אחוזי נכות מעבר לה.....	427
19. לנוכח חוות-הדעת המצויות בתיק, לא ניתן לשלול קיומו של פוטנציאל לקביעת פיצוי העולה על גדר סמכות בית-משפט השלום.....	427
20. הבקשה למינוי מומחה רפואי בתחום הכירורגיה הפלסטית התקבלה.....	429
21. פגיעה אגב חגירת ילד במושב בטיחות.....	430
22. תשלום תכוף בשים-לב להוצאות ריפוי וטיפול שהיו לו מאז התאונה, כמו גם הוצאות טיפול עתידי.....	431
23. בעקבות הקטיעה עשויה להיווצר הגבלה אקטיבית.....	432
24. האם לא מדובר בשימוש מוכר ולפיכך לא מדובר בתאונת דרכים?.....	433
25. התובע האדיר את נזקיו התפקודיים, בלי שהביא ראיות לכך.....	434

26. התובע הציג מצג בלתי-מדויק, בלשון המעטה, למומחה בית-המשפט, ממנו עלה, לכאורה, כי הוא סובל מהלוצינציות בעקבות התאונה נשוא התביעה.....	435
27. האם חלה במקרה דנן החזקה המרבה החלוטה השלישית, שלפיה התאונה אירעה "עקב ניצול הכוח המיכני של הרכב".....	436
28. הבאת ראיות לסתור את קביעת המל"ל, ומינוי מומחה מטעם בית-המשפט שיחווה דעתו ביחס לנכות ממנה סובל התובע.....	437
29. לא ניתן לפרש את עקרון ייחוד העילה כעיקרון השולל מן הנפגע זכות תביעה ומותירו ללא פיצוי כלשהו בגין נזק שאירע לאחר מיצוי העילה על-פי חוק הפיצויים.....	438
30. הנתבע אחראי לנזק שנגרם לתובע, בכך שלא הנחה את התובע, כיצד לבצע את פירוק הפרגולה באופן שלא יסכן אותו.....	438